

Apkopojums par sociālo trīsdaļīgumu

Darba grupas tikšanās par tēmu
SOCIĀLĀ ORGANISMA TRĪSDAĻĪGUMS

Apkopojums,
kas iztrūka sarunas beigās tādēļ,
ka tam nepietika laika.

Ievadot sarunu, tika minēts, ka pirms 100 gadiem, kad Rūdolfš Šteiners runāja par šo tēmu, viņš kā vienu no izšķirošākajām sociālistiskās kustības problēmām uzsvēra to, ka cīņas par sociālām pārmaiņām notika zem nepareizā karoga un tādēļ bija nolemtas uz neatbilstību vēsturiski nobriedušai dzīves nepieciešamībai pēc sociālā organisma pārveidošanas trīsdaļīguma ziņā. Sociālistiskā kustība, kas faktiski izauga no proletāriešu skaidri neapzinātām alkām pēc cilvēka cienīgas dzīves, t.i., pēc gara brīvības, tika materiālistiskās Marksa mācības ietekmē novirzīta uz cīņu pirmām kārtām par viņu ekonomiskā stāvokļa uzlabošanu uzskatot, ka, ja tas tiks panākts, viss pārējais sabiedrības organisms sakārtosies pats par sevi. Tā bija liktenīga kļūda, kas ar laiku arī nobriedināja atbilstošus augļus.

Lai cik skumji tas nebūtu, bet lielākā daļa cilvēku faktiski vēl šodien nav tikusi vaļā no šīs vienusīgās pieejas sociālajam jautājumam, uzskatot par sabiedrības vissvarīgāko problēmu netaisnīgu ekonomisko situāciju un mēģinot atrisināt to ar pašas ekonomikas pārveidošanu. R. Šteiners uzsver, ka pirmā un centrālā problēma, kas stāv ceļā jebkādam pozitīvām pārmaiņām sabiedrības dzīvē, ir cilvēku garīga nebrīve, viņu atkarība no valsts diktāta no vienas puses un no ekonomiskiem apstākļiem no otras puses. Tādēļ pirmais, kas būtu jāpanāk, pirms vispār ķerties pie jebkādam citām reformām, ir garīgās dzīves un vispirmām kārtām izglītības un darba jautājumu pilnīga neatkarība no valsts aizbildniecības un no ekonomikas spiediena. Viņš pamato to tādējādi, ka tikai garīgas brīvības gaisotnē izaudzis un darbojošais cilvēks, sekojot savam iekšējam aicinājumam, var atrast risinājumus visu pārējo dzīves jomu cilvēciskai sakārtošanai.

Tad saruna it kā novirzījās uz diviem garīgiem spēkiem, kas valda mūsu dzīvē un praktiski izraisa visu to haosu, ko mēs šodien varam vērot gan paši sevī, gan visapkārt. Viens no šiem kārdinātāju spēkiem darbojas materiālistiskajā civilizācijā. Tas dara visu, lai piekaltu cilvēka garu, viņa domas pie materiālās pasaules un, arvien paātrinot dzīves tempu ar tehnikas palīdzību, iztukšot viņa dvēseli. Tas ir gars, kas iedveš cilvēkam gluži materiālistisku pasaules redzējumu, bailes zaudēt materiālo nodrošinājumu un skepsi par garīgo pasauli. Gars viņam ir tikai ideoloģija jeb garaiņi, kas paceļas no cilvēku domām un uz kuriem nekādā gadījumā nevar balstīties dzīves sakārtošanā.

Otrs kārdinātājs vērsas tieši pie vieglu garīgo ceļu meklētājiem. Tas saka: "Tev nekur nav jāsteidzas, paliec mierā. Viss, ko tu meklē, jau kādreiz tika tavu senču vai citu seno kultūru sasniegts. Atgriezies pie viņu gudrības, un tu būsi laimīgs. Tev pašam nekas nav jādara. Attīstība? Kas par muļķībām. Dzīves jēga ir absolūtais miers un savienošāns ar Dievu, kas esi tu pats." Vārdi var būt dažādi, ar kuriem šis gars uzrunā naivās un slinkās dvēseles, bet jēga viena: Tev nekas nav jādara, baudi dzīvi, ne par ko nerūpējies, tu esi dievs un tev pienākas (labākā gadījumā mūžīga) svētlaime.

Tātad, šie divi gari kārdina mūs, velkot katrs savā grāvī, kuru svarīgākā pazīme ir tā, ka tajos nokļuvušajam cilvēkam tiek atņemta iespēja attīstīties. Nokļuvīšs pārāk dziļi vienā vai otrā grāvī, cilvēks jūtas apdraudēts un mēģina izrauties, taču parasti, bēgot no viena grāvja, nemanot nokļūst otrā un otrādi. Īstenībā visa mūsu, tā teikt, dabiskā, bet arī prāta dzīve norit svārstoties starp šīm divām galējībām. Piedāvājumu no abām pusēm ir vesela jūra un visi šā vai tā apelē pie mūsu samilzušā ego.

Tas neizklausās jauki, un tomēr tas nebūt nav ļauns Radītāja joks, ka cilvēks ir nolemts bumbas lomai šo divu spēlētāju rokās. Spēle ir augstākas garīgas instances pieļauta tādēļ, ka reiz ar tā paša Radītāja „roku” cilvēka sirdī tika ielikts trešais spēks, viņa Es-apziņa, jeb Kristus spēks, kas ir nesalīdzināmi varenāks par abiem minētajiem (kurus pēc ezoteriskās tradīcijas var nosaukt par Arimānu un Luciferu) un, kas ticis apzināts, jebkurā situācijā var izvest viņu pa "šauru gudrības un mīlestības taku" starp šiem diviem kārdinājumiem uz viņa īstā dzīves ceļa, kurā viņš var soli pa solim tiekties pēc viņam domātās pilnības.

Tas bija mēģinājums parādīt, ko īsti nozīmē brīvais gars. Tas ir gars jeb apziņa, kas spēj orientēties pasaulē notiekošajos procesos, jo orientēties tajos var tikai pārzinot dzīvē darbojošos garīgos spēkus un likumus. Tikai tāds cilvēks nav manipulējams un izmantojams viņam nepārskatāmiem mērķiem, kā arī uzpērkams vai iebiedējams. Un tikai tāds var patiešām mīlēt visu un visus, jo viņš visā redz apslēpto jēgu, kas padara pasauli par vienu skaistu un gudrības pilnu veselumu.

Līdz ar to tika apgaismota viena no mūsu svarīgākajām domāšanas kļūdām, kas ir daudzu mūsu maldu cēlonis, proti, ka pasaule ir duāla, ka tajā cīnās labais ar ļauno un, ka mums kā cilvēkiem ir tikai izvēle starp šiem abiem poliem. Īstenībā visur, kur notiek jebkāda cīņa, savā starpā cīnās abi Kristus pretinieki. Viņš pats nekad necīnās, jo viņš ir tīras, beznosacījumu mīlestības gars un tieši tādēļ stāv pāri visām pretrunām, visiem maldiem un kārdinājumiem.

Sarunas gaitā tika mēģināts vismaz nedaudz izklaidēt arī daudzās dvēselēs dzīvojošos aizspriedumus par patieso kristietību, kas gadsimtu gaitā ir attīstījusies un briedusi tālu prom no dzīves lielceļiem, no baznīcām un to varaskāres. Ar sāpēm jānoskatās, ka šis aizspriedums kā milzīgs akmens aizsprosto daudzu cilvēku ceļu nākotnē. Bez tā izpratnes nebūs iespējams spert nevienu soli dzīves cilvēciskas sakārtošanas ziņā.

Šai kontekstā tika skarts arī viens no daudziem nacionālās apziņas jeb identitātes jautājuma aspektiem, proti: tā kā apziņa vienmēr nozīmē kādu konkrētu saturu, tad par nacionālo apziņu var attaisnoti runāt tikai tiktāl, cik runātājam ir skaidrs šīs apziņas saturs, t.i., konkrētas tautas uzdevums citu pasauli apdzīvojošo tautu vidū kā tās ieguldījums kopīgajā cilvēces attīstībā. Līdz tam visas runas par nacionālo identitāti paliek tukša skaņa, kas spēj tikai uzvandīt cilvēku dvēselēs neattaisnotas pretenzijas pret citām tautām un tādēļ tendē tikt izmantotas noteiktu sabiedrības spēku politisku mērķu sasniegšanai. Ja jau mēs runājam par vispārēju mīlestību, tad nevar turpat nostādīt vienas tautas piederīgos privilīģētā stāvoklī iepretī citas tautas locekļiem, lai kādas to starpā būtu skaitliskās attiecības un lai cik attaisnoti citādā ziņā tas vienam otram šķistu. No cilvēciskā redzespunkta tas nav attaisnojami.

Ir vēl viens šīs problēmas aspekts, ko daudziem noteikti būs grūti sagremot, proti: nacionālā piederība gluži fizioloģiskā ziņā ir viens no mūsu dabas aspektiem tāpat, kā, piemēram, gremošana, asinsrite vai vielmaiņa. Šīs sistēmas darbojas mūsu organismā vislabāk, jo mazāk mēs tās apzināmies. Mēs sākam tās apzināties tikai saslimšanas gadījumos, t.i., tad, kad ar dažādiem slimības simptomiem mums tiek signalizēts, ka tur kaut kas nav kārtībā. Šai ziņā to faktu, ka kopš 20. gadsimta sākuma (Vudro Vilsona 14 punkti) un jo sevišķi pēdējo 20 gadu laikā nacionālās piederības dabiskais fakts arvien no jauna tiek izrauts no cilvēku zemapziņas un iecelts apziņas centrālajā vietā, neapšaubāmi liecina par to, ka šajā jomā tika radīta patiešām pamatīga problēma, jo vienlaicīgi tautas tika teritoriāli - gan dabiski, gan apzināti - sajauktas. Šis sindroms līdzīgi ļaundabīgam audzējam savai bezjēdzīgajai, parazitārajai eksistencei nosūc tik daudz spēku no organisma, ka to nepietiek, lai uztvertu un attīstītu saprātīgas, dzīvi patiešām sakārtojošas idejas. Kas raugās dzīvē ar atvērtām acīm, atradīs šim apgalvojumam neskaitāmus pierādījumus.

Var izvirzīt iebildumu: "Bet kā tad ir ar nacionālo kultūru! Tā taču tiek apdraudēta, ja latviešu Latvijā paliek arvien mazāk." Uz to var atbildēt tikai to, ka tas ir kārtējais politiskās propagandas triks. Sociālā trīsdaļīguma ziņā kultūra pieder pie gara dzīves un tādēļ var attīstīties tikai absolūtas brīvības gaisotnē. Tā būs tik nacionāla, cik nacionāli (dabiski) jutīsies tās radītāji – gan latvieši, gan krievi, gan citu tautu piederīgie, un tikai brīvības gaisotnē tā arī varēs pa īstam plaukt un attīstīties. Te nedz politiskai valstij, kurai jādarbojas pēc vienlīdzības principa un jārūpējas par taisnīgumu starpcilvēciskās attiecībās, nedz ekonomikai – ko finansēt, ko nē – nav absolūti nekādas teikšanas. Turklāt, ja cilvēku prātos tiktu izārstēts NA sindroms, tad varētu atskārst arī to, ka 21. gadsimtā neviena kultūra nevar palikt tikai kā vēsturisks fenomens. Tai brīvi jāattīstās tālāk līdz ar cilvēkiem un pasauli. Kultūras jomā ir jāpastāv veselīgai „konkurencei”, kas izriet no katra indivīda tiesībām paust savu vienreizējo skatījumu uz dzīvi, vadoties pēc savām spējām un talantiem.

Aicinot uz šo tikšanos, es solīju darbu pie mūsu domāšanas kļūdām un to arī darīju. Ka šīs kļūdas un veids, kā tās saprast un pārvarēt, neatbilda dažu klausītāju priekšstatiem un gaidām, liecina tikai par to, cik dziļi tās mūsos ir iesakņojušās. Galu galā tie bija daži piemēri, ko nozīmē pašos pamatos mainīt savu domāšanu. Es brīdināju, ka viegli tas nebūs. Šie vingrinājumi pieder pie pārbaudījumiem, lai noskaidrotu, cik mēs esam gatavi iet jaunus ceļus, jo, kā jau teikts, ar esošo domāšanu nav iespējams atrisināt tās pašas radītās problēmas.